

Л2005

2600к

КАЗІРГІ
ҚАЗАҚ
ПОЭЗИЯСЫ

Ханбибі Есенқарақызы

*Ай тұяды
бозарын*

ҚАЗІРГІ
ҚАЗАҚ
ПОЭЗИЯСЫ

Ханбибі Есенқарақызы

*Ай туады
бозарып*

Өлеңдер

Алматы
«Жазушы»
2004

ББК 84 Қаз 7-5

Е 79

*Қазақстан Республикасы Ақпарат министрлігінің
бағдарламасы бойынша шығарылып отыр.*

Есенқарақызы Х.

Е 79 Ай туады бозарып: Өлендер.—Алматы: Жазушы,
2004. — 192 бет.

ISBN 9965-701-49-0

Ақынның бұл кітабына кейінгі жылдары жазған таңдаулы лирикалық өлендері енді. Бұл туындыларға қоғамда болып жатқан ізгі өзгерістер арқау болған. Әсіресе, ақын өзі өмір сүріп жатқан Оңтүстік Қазақстан өнірін тебірене жырлайды. Киелі мекендерге бай Көкшетау, Манғыстау топырағында туған туындылар да өсерлі сезімге бөлейді.

Е $\frac{4702250202-043}{402(05)-04}$

күлақтандырусыз — 2004

ББК 84 Қаз 7-5

ISBN 9965-701-49-0

© «Жазушы» баспасы, 2004

АЙ ТУАДЫ БОЗАРЫП

* * *

Айтатыным, жазатыным – тек шыным,
Елден, жұрттан жасыратын жоқ сырым!
Аялайды бірі демеп, ал бірі
Ұнатады қайрылғанын топшының.

Күліп көрдім. Жарасқан соң қонымды,
Жылап, көндім. Жасырғам жоқ онымды.
Жармасқам жоқ тұлпарлардың жалына,
Жалғасқам жоқ сақтау үшін орынды!

Құлагерді тұяғынан қақпадым,
Тентек болсын, Ақандарды жақтадым.
«Мынау ісім қалай болар екен?» деп,
Мықтылардың қасы-көзін бақпадым!

Кейбіреулер судан шығып құрғақ-ақ,
Екі шоқып, жан-жағына бір қарап...
«Елім, жерім, тілім», – дейді, көлгірсіп,
Жайлы орынға жеткенінше сырғанап...

Бояулардың көбін көрді бұл басым,
Шындықты айтсам – кетті өкпелеп құрдасым.
Өзге тілге жалға берген ауыздың
Күні бітпес, құдай шындап ұрғасын!

Сұрауы жоқ «жергілікті халықтың»,
Құрғақ сөзді айта-айта жалықтым.
Нарқоспаққа бағалаған ағалар
Кетті айналып, артын бағып әліптің!

Қасиетін мойныма ілген тұмардың,
Қасіретін туған елдің ұғармын!
Өз ұлты үшін құрбандыққа бас тіккен
Сәкендерден өулие емес шығармын!!!

* * *

Жыр додада шоғырланған, тайпалған
Озбасам да, сол дүбірде бармын мен.
Кеудемдегі көк теңіздің шайқалған
Тамшысына бұл күндері зармын мен!

Жол таппады, көзсіз – көбім – сағырым,
Күнін кешіп қайрандағы балықтың.
Ұғына алмай дербестіктің қадірін,
Ұқтырмады қатар келген нарық бұл!

Бәрі-бәрі жекеленген заманда,
Бірін бірі жетелеген заманда
Құнсызданған ақшасындай Кеңестің
Құның жоқ деп айту қиын адамға!

Асау тұрмыс салып тізе, бөктерге,
Күн кешуде салмай назар жақынға.
Ғажап екен бейімделгіш бектерге,
Азап екен айтары бар ақынға!

Көңіл көзі керек мұны көруге –
Жоқ қайыршы! Бар алақан жайғандар!
Бүгінгі өмір – атпай, аспай өлу де,
Бүгінгі өмір – мылтығы жоқ майдандар!

ЖАН АЙҚАЙЫМ, БАБАМ, САҒАН ЖЕТЕ МЕ?

Кеш, бабам, аруағыңды ойға алмаймын,
Жаныма қайғы-мұңды жайғандаймын.
Айырылған қайта-қайта қаймағынан
Көк сүттен ұйытылған айрандаймын.

Шабактай жағадағы қайрандаймын,
Бәріне үйренгенмін, таңданбаймын,
Шөлдеген өз-Аралдың сор тұзындай,
Өз суын өзі ішіп қойғандаймын!

Ұмыттым тілімді де, ділімді де,
Мәңгүрттік – бойымдағы мінім, міне!

Мал бақтым,
Темір міндім — «шықты мүйіз»...
Өзгерттім әйелге тән түрімді де,
Бүгінгі, қайран бабам, күнім міне!

Тұсаулы шабанымды қамшыладым,
Ғасырдың жасы болып тамшыладым,
Сөйлеуге өз тілімде біреулердің
Алдына иіліп кеп, заң сұрадым.

О баста болмаған соң ақыл-айла,
Таңдайым бал жесем де татымайды, ә?
Көп екен ішегіне қылыш тыққан,
Таппадым досы қайда, жаты қайда?

Берсең — алар. Біреулер «көп» демейді,
Мініп алып желкене, өкпелейді.
Атымтайым — жомартым, жүрегіңе
Дарқандығың дақ салып кетпегей-ді!

Өзегі жоқ, тілі жоқ ойланбаған,
Қабағынды қайтейін жайрандаған.
Өзгелердің табар ек емін іздеп,
Мен өзімді қайтемін, қайран бабам!

ТАРИХҚА ТАҒЗЫМ

Кеш мені, кең дүние құтын берген,
Тұратын арпалыс пен бітімдерден,
Жанымнан іздеп мені, таппассындар,
Түгелдей «қайта құрып» бүтінделген!

Әдет боп ұйқылы-ояу жүру деген...
Жарқ етем жасындай боп ілуде мен...
Замандас! Дәстүр ме бұл, түсінбедім,
Өткенге өршелене үру деген!

Дұрысын дұрыс десек тұралатпай,
Жалына қол тигізбес құлан-аттай.
Өзіміз басқан ізге түкіреміз
Артына тастап қашқан құмалақтай.

Таныттық, кесек атып, басымдылық,
Жылайтын сияқты өмір жасын бүгіп.
Тұрғандай қадам жерде, сынай бізді,
Болашақ қолтығына тасын тығып.

Көбік сөз. Көп уәде қалсын дегем,
Бетінде тиянақ жоқ ар сіңбеген...
Ертең кеш, бүгін айтам: осып жібер
Жонымнан сегіз өрім қамшыңменен!

* * *

Өлгендерді жоқтауменен,
Тірілерді таптауменен,
Өтіп бара жатыр өмір,
Өзін-өзі ақтауменен.

Шабак қуған жайындаймыз,
Ешнәрседен тайынбаймыз.
Ертеңінен үміт еткен,
Дәрменсіздей мойындаймыз.

Күннен-күнге қиын болған,
Күнде-күнде жиын болған.
Жиналыстар тамақ болған,
Жиналыстар киім болған.

Өмірге де, қоғамға да,
Тамаққа да, тағамға да
Қымбат баға қосылып тұр,
Арзандаған адам ғана.

Соқыр көздің тамшылары,
Өлшеулі өмір жаншылады.
Қысылғанда тер шығатын
Мандайыңнан қан шығады.

Қыш ғасырың, тас ғасырың
Айтпай бізге басқа сырын,
Босағада ұлып тұр ма
Аш қасқырдай аш ғасырың?

Өмірге өгей өтінізі,
Болмаған соң өтіміңіз.
«Тоқыраудың» сәбиі едік,
«Жаңарудың» жетіміміз...

АБАЙ

*...«ғылым, еңбек, терең ой,
Қанағат, рақым, ойлап қой,
Бес асыл іс көнсеңіз...»*

Абай.

Сен айтқанмен білімді,
Мен айтқанмен білімді,
Білім – шабақ, нарықтың
Қармағына ілінді.

Есеп үйрен қолға алып,
Айлаңменен қорғанып...
Жүдеп жатыр білімді,
Білімсіздер жонданып.

Таза сақтап арыңды,
Баға алмассың жаныңды.
Терлеп еткен еңбегің
Тойдырмайды қарыңды!

Ұлығың да саудагер,
Құлығың да саудагер.
Қанағатың қашты алыс,
Құныққан соң пайдагер.

Рақымды кім ойлар,
Бұл ақылды кім ойлар,
Бірін бірі өлтіріп
Жатқан кезде жұбайлар?

Абай ата, кеш мені,
Сөз санамнан өшпеді.

Нәпақамды табар ем,
Ұстатпай жүр естегі...

Адастырар ақылдан
Жаулап алды керен ой.
Өзің айтқан нақылдан
Қалды жалғыз терең ой...

* * *

Той болады. Көл-көсір той болады,
Киіз үйге толтырып айналаны.
Сол ауылдың баласы батыл сөйлеп,
Сол рудың ақыны бәйге алады.

Көңіліңді көп жайға бұрғызады,
Өтірікке шындықты ұрғызады.
Дай-дай болып бөлінген рушылдар
Бір ауылға үш мешіт тұрғызады.

Іске батыл болғанмен, ойға шорқақ,
Емес пе еді жақсының аты да ортақ.
Бөлінуге келгенде бәрі шебер,
Бірігуге келгенде бәрі жалтақ!

Отырғызып дербес ел талшыбығын,
Аяласақ жарасар әр шыбығын.
Ірі қазақ болуға, кім білдірер,
Ұлы қазақ болуға қарсылығын!

Сүйінетін дос түгіл, жатымыз да,
Өрге қашан домалар тасымыз да.
Асқындырып ауруды алсақ бүгін,
Көнбейді ертең көздегі жасымызға!

* * *

«Шындық қайда, әділдік қайда?»— дедің,
Бұл сауалды өзім де ойлап едім.

Әкімдері – сырғақтау, елі – көнбіс,
Шындықты іздеп қайтеді қайран елім!

Жас баладай көп ойлар шетінеді,
Ернеуіне өмір – көл жетіп едім.
Қағып алып, лақтырды қайраңына,
От жалаған шөйідей сетінедім.

Өлең жаздым, жесем де жырдан таяқ,
Бар жақсылық алдымда тұрғандай-ақ.
Менен неге сұрайды жоғалғанын,
Сол шындықты жолдан мен бұрғандай-ақ!

Тоңған көңіл қалтырап, дірдектеген,
Ілескенмен амалсыз дүрмекке мен.
Тонның ішкі бауындай бола алмадым,
Сиқырланған, сыздаған, күлмекке мен!

Асаулығын өмірдің бастан ұрып,
Әділдік пен шындыққа бастады үміт...
«Шындық дәмі – ащы екен, кермексің!» – деп,
Шырт түкіріп, ездуден тастады жұрт!

* * *

Өлеңімді оқыдым асқандарға,
Өзін биік санайтын аспандарға.
Өлеңімді оқыдым қуғандарға,
Өлеңімді оқыдым қашқандарға.

Ішкіштерің оқыды өлеңімді,
Ішкі істерің зерттеді теренімді.
Кердендеген біреулер лыпыл қақты,
Әншейінде алмайтын сәлемінді.

Өлеңімді оқыдым іргелі елге,
Іргелі елге – жағдайым бір келер ме?
«Ат жақсысы, – деген бар, – арбаларда,
Адамдардың жақсысы – түрмелерде».

Тағы оқимын өленді, аландама,
Оқып болмай, жырымды жамандама!
Өлеңімді оқимын, әлі қанша,
Қарсылысы жоқ жетім – «командаға»!

Зауыттарға оқимын жекеленген,
Жетесізге оқимын жетеленген.
Опасы жоқ оқимын уақытқа,
Жұлдыздайын құйрықты өте берген!

Ажалы жоқ сөз – өнер күнін көрер,
Әлденеден ет жүрек тілімденер.
Мен ғарыштан оқыр ем өлеңімді,
«Байқоңырым» түсінсе, тілімді егер!..

АҚЫН РУХЫМЕН СЫРЛАСУ

*«Oh, қандай жақсы болды туылғаным
Адамдарда жүрек бар кезінде мен».*

Т. Айбергенов.

Жас жүрек, таптың екен қалай тыным,
Өмірден сол болды ма қалайтының?
Бір кезде жүрексіздер қауымы орнап,
Білдің бе бірін-бірі талайтының?

Сен жоқсың, тәуірлердің кетті көбі,
Жаңғырып, Жаңарудың жетті лебі.
Шындықтың мәні осылай деген қулар
Құласа бірін-бірі деп тіледі...

Соқпақтай екі ауылға төселмеген,
Көбейді кеуде қаққан көсем деген.
Амалдап алып жатты кек қайтарып,
Кімдерге кетті менің есем деген.

Біреуді өсіргенде қолға салды,
Біреуді өшіргенде қолға салды.
Азғындап, кеткен ата аруағының
Қураған сүйегіне таңба салды.

Апырмай, заманымның талғамы жоқ,
Ішінде зиялының арманы көп.
Мақтады өзін өзі өгіз тентек,
Басында көк бакырдай салмағы жоқ.

Атаның ақсақалды ары кетті,
Әйелден енші алысып, жары кетті.
Жігер жоқ жігітінде, қызда – қылық,
Ағатай, несін айтам, бәрі кетті...

Намысым – тот баспайтын алдаспаным,
Көрдім-ау алдаспанның шаң басқанын.
Оһ, қандай өкінішті адамдардың
Жүрегі жоқ кезінде жер басқаным!

* * *

Біреулердің алдында төмендедім,
Жарқылдап-ақ тұрғанмен өлеңдерім.
Мойындатпақ түгілі, қорғана алмай,
Үні шықпай, тұншықты дәлелдерім.

Ойпаңдардың алдында биіктедім,
Ойсыздардың алдында иықты едім.
Сонда дағы көңіл – пәс, өзгелерді
Аспандату үшін тек туып па едім?!

Белсенді-ақпын біреуді қорғағанда,
Қарамастан жар-күзға, орға манда.
Одан артық бақыт жоқ, мен сияқты,
Одан артық бақыт жоқ сорлы адамға!

Бір шуақ жоқ. Жан-жағым бәрі мұздай,
Суып қалған бойдағы қанымыздай.
Тағдырым бар көп ғашық өліп-талып,
Үйленбеген ешбірі кәрі қыздай!

Арсыздыққа санамды билетпеген,
Пысықайлық жолдарын үйретпеген.
Ащы өлеңнің көзінен жас парлатып,
Жетектеген жетімдей сүйреп келем!

Саған сенем, алмас-жыр, торыққанда,
Тұман түннен бастайсың жарық таңға!
Ақ берендей қорғаның болар ма едім,
Менен басқа авторға жолыққанда!

* * *

Көз алдымда өткенім мен кешегім,
Білдік жұрттың іштей түгел есебін.
Арын таза, қанын таза сақтаған,
Мәрттігіңе бас иемін, Шешенім!

Бас кесілсе, иығымен шындыққа
Жүгінетін қайсар халық сұмдық па?
Сұранбайтын өзгелердей құлдыққа
Осы біз де «Көкбөріден» тудық па?

Аюдайын жығылатын намазға
таякпенен,
Таяк жеген жан аз ба?
Дербеспіз деп күпінеміз әлі біз,
Сол дербестік қазірше тек қағазда!

«Исустай тақтайшаға керілген
Өкшем тиер үлес қалмай жерімнен»,—
Деп айтар ем, ана тілім тағы жоқ,
Ауызым да арендаға берілген...

Ана тілім тандайыма жабысқан,
Өзге тілдер көмейімде табысқан.
Тірі тышқан — тіршілігім шырылдар,
Ар-иманым — ажал құшқан арыстан!

* * *

Естілерді есер деп,
Есі жоқты «көсем» деп,
Таным беріп тарихтан
Бізді үйреткен «шешен» көп.

Көлеңкені күнгей деп,
Жібектерді «жүн» ғой деп,
Көрер көзге жаңылдық,
Бес саусақты бірдей деп.

Өзімізді таппадық,
Өзгелерді жаттадық.
Надан десе, бас шұлғып,
Саясатты сақтадық.

Жүсіпбекті білмедік,
Мағжанды көзге ілмедік.
Алаңы көп көңілді
Алға қарай сүйредік.

Сөз сөйледік нығарлап,
Тілімізді шұбарлап.
Салт-дәстүрді ұмыттық
Қастерлейтін тұмарлап.

Байдың бәрі жаман деп,
Кедей біткен адам деп,
Дала деген ескі деп,
Қала деген қамал деп...

Тоты құстай сайрадық,
Дайын оймен ойладық.
Дайын жолмен жүрдік те,
Дайын асқа тоймадық!

О, ағайын, кез бүгін,
Ойың – алмас кездігін.
Сыналатын сәт келді
Ерлігің мен ездігің!..

* * *

Санам менің жетпеді
Өткеніме баруға.
Бағам менің жетпеді
Келімсекті алуға.

Алтыным да жетпеді
Айдаһарға тығуға.
Жаркылым да жетпеді
Жана күн боп шығуға.

Қауқарым да жетпеді
Әділдігін сөйлеуге.
Ауһалым да жетпеді
Ағайынға «кел» деуге.

Иіруге келмейтін
Үзік-үзік ойым да.
Иілуге көнбейтін
Не жазық бар мойында?

Бөгенбай мен Қабанбай,
Бұлдырайсың қиядан.
Зәбір көрген даламдай
Ұрпағымнан ұялам.

Аз болғандай алғаны,
Жайын ауыз жалмады.
Тоқымдай жер қалмады,
Такымына толмады.

Санамды да биледі,
Даламды да биледі.
Жалын жұтып, өрт ішкен
Өңешім де күймеді.

Көл домалап көзімнен,
Ұрпағынмын езілген.
Қолда, баба рухы,
Өтінемін өзіңнен!

ҚАРЛЫҒАШЫМ, ҰЯҢ СЕҢІҢ БИІКТЕ

Қарлығашы жанымның – өлендерім,
Ұясына бір соғып, келер дедім.
Сағынады сарғая, көзден ұшып
Үміт деген кеудемде өлерменім.

Оралмадын. Ұяң бос. Толкытады,
Сенсіз өмір көңілсіз. Жарты тағы.
Жас балалар тасымен атар-ау деп,
Аш баланың кесегі қорқытады.

Ұяң сенің биікте, қарлығашым,
Неге салдым биікке, жарлы басым?
Биік жерге алдымен жел жетеді,
Күн шалады биіктің қарлы басын.

Дауыл соқса, биікті құлатады,
Күн ысыса, тауыңды жылатады.
Иір бұтақ еменге берген өмір
Қайшылықты неліктен ұнатады?

Тайың озса, қуанар қай ағайын?
Аман болсын, бәрібір, бар ағайын.
Қалғып кетсем егерде, қарлығашым,
Қанатыңмен желпіші, оянайын!

* * *

Ағарттың ғой самайды деп,
Күнді босқа күйдірмегін.
Жыртығынды жамаймын деп,
Бүтінінді бүлдірмегін...

Желтоқсанның парқын қазір
Ойлан! Қаның қанша ағылды?
Керек етпес, халқың қазір
Қажет етпес мансабыңды!

Арың қайда, айбат қайда,
Жас үзілген қайрат қайда?
Тұлан тұтып, көздеріңе
Қан құйылып, ойлатпай ма?

Жалғыз мансап ауызыңда,
Бір-бірінді мақтайсыңдар.
Бүр жармаған қауызыңда

Қыршын кеткен бауырыңның
Қанын қалай ақтайсыңдар?!

Көк езумен, көбік сөзбен
Ел намысын жыртасың ба?
Сорлы қазақ, көніп-төзген,
Қаны қатып құйқасында.

Жатқа қор боп түрткілеген,
Тағы күлкі боламыз ба?
Қашан бітер іріткі деген,
Саңылау бар ма санамызда!

Сырты – бүтін, іші – күйік,
Қай халық ол? Білер едің.
Сөзі – төмен, ісі – биік
Болсақ деп мен тілер едім...

ҰЛТ МІНЕЗІ

Аргынбай Күмісбековке

Қырық жылдай өз әкем ой баққан-ды,
Өкіл әкем қырық жыл қой баққан-ды.
Ой мен қойдың сырына жатық сезім
Теперішін тағдырдың ойлатқан-ды.

Шырқалғанмен шарықтап «Шопан әні»,
Шыр-шыр етіп көз жасым боталады.
Онай емес қой бағу, болады оның
Көксөкқаны, қотыры, топалаңы...

Сағатпенен санасып жүрмесе де,
Қырау түсіп кара шаш гүлдесе де,
Қайыстай боп қалмады қой соңынан,
Оны кімнің жейтінін білмесе де...

Қасқыр шапса, ішілмей асың қалды,
Көк шекеден сілейтіп басынғанды.
Көксүңгіде мұртының мұзын сілкіп,
Асырады ұлық пен шашылғанды.

«Кісі елінде кісілік құрмас тұлға»—
Мұның айтып өзіндей құрдас — құлға,
Амалдады аузынан жырып беріп
Бір қасқырдың жемтігін бір қасқырға!

О бастан-ақ ойлайтын жан мұратын,
Жанын жалдап, таңынды таңға ұратын.
Ұлт мінез-ай, қонаққа барын беріп,
Қара шаймен өзегін талдыратын...

Бәрін бірдей санайтын жер төсінде,
Жалған жалын болмайтын ер төсінде.
Қимайтынға сыйлап ап жалғыз атын,
Өзі жаяу қалатын ертесінде.

Түзге өткізіп қойған бір малы бардай,
Осқырынып қарайтын тағылардай.
Бабын тапсақ келімсек-қорқаулардың,
Етегіміз ашылған жабылардай...

Тағы қайда пәк жаным ұрынасын,
Тағы кімдер тағады жырыма сын?
Ашаршылық кезінде аяды кім?
Аштық болса, тағы да қырыласың...

Бетін аулақ қыла гөр, жаратқаным,
Босқындарға үргізіп, талатқаның,
Көрпесіне көсілер күн туар ма,
Шақырусыз жосыған «қонақтарым»?

Атқақтатып бақыттың мол бұлағын,
Деген еді талайлар: «тең қыламын».
Күле қарап тұрғандай енді бізге
Оң қолымен қасыған сол құлағын...

* * *

Күрмелгенмен қаламым,
Бір айтарға жарадым.
Ақындықтың жарасын
Әкімдікпен жаладым.

Мынау түлкі заманан,
Кімдер кімді аяған?
Адам-Ата оққа ұшып,
Жараланған Хауа-Анан.

Сенгенімен сағымға,
Ілеспеген ағымға.
Ақын жүрек — жаралы,
Қансырайды тағында!

Аласұрып айлаға,
Басбұрғандар пайдаға
Өз бетінің қисығын
Жауып жүр ғой айнаға!

Айға аузын білеуде,
Аспанынды тіреуде.
Жаққысы кеп тұрады
Өз күйесін біреуге...

Көйлегінің көктігі,
Тамағының тоқтығы —
Ойлайтыны тек қана,
Жұртпен ісі жок, түгі!

Ататындай өзер таң,
Қайда кеткен наз ортам?
Кірлеп кеткен қоғамды
Өлеңіммен тазартам!

* * *

Мұқағали!

Жақсы өлдің, кезінде өлдің,
Әлі жүрмін сүйретіп көнтерімді.
Быт-шыт болған терезе — сезімдердің
Көз алдында дүние төңкерілді!

Найзағай!

Жарқылдаған қияғында,
Қарт емен аман қалып, қайынды атқан.

Жап-жассың талайлардың қиялында.
Талантсың! Оны өлімің мойындатқан!

Тірінде бір ашпадың түндігінді,
Жанына шуақ төккен қайғы апарып.
Өлген соң, білмедің-ау кімдігінді,
Қасына Хантәңірдің қойды апарып!

Кезінде сөлем алмас топтар болды,
Елемей, жаздың өлең күн-түн қатып...
Сағынайдың асындай көкпар болды,
Шалкөденің жайлауын былқылдатып.

Мұқағали!

Жаксы өлдің, кезінде өлдің,
Әлі жүрмін сүйретіп көнтерімді.
Быт-шығт болған терезе – сезімдердің
Көз алдында дүние төңкерілді...

* * *

Теңіздерге атын берген арықтың,
Бишікештер мінезіне қанықпын.
Кеудесінде оты жанған тамұқтың
Қызыл өмір,
Қызығыннан жалықтым.

Жылтырақ сөз, жалыны жоқ кештерден,
Сырты сұлу, іші алапестерден
Жалықтым мен, аяғы бар, басы жоқ
Бәсекелестерден.

У-шуынан сұр қаланың жалықтым,
Өзімді емес, өзгені ойлап, қамықтым.
Қамын жедім қорғансыздау халықтың,
Бұл да бірі белгілі бес анықтың.

Өзіме аян бойымдағы бес қару –
Бала,
Жарым,
Қоғамдағы ой – өнім.

Талант... және бір кездегі есті Ару,
Осы менің өмірдерек – баяным.

Берсем, бердім. Алғаным жоқ ешкімнен,
Қадірімді білетіндер кеш білген...
Ырду-дырду өмір көші, не дейсің,
Жапандағы жалғыз үйге көштім мен!?

* * *

Ай туады бозарып,
Күн шығады қызарып.
Бұлт торлаған көңілім
Қалсын мұннан тазарып,
Айналайын, Бозарық!

Күміс суға шомылдыр,
Жібек желмен аймала.
Алтын сәуле төгілдір,
Аппақ болсын айнала.
Қарағандай күй кештім
Әдемі қыз айнаға!

Жасыл шалғын кілемі,
Қаратаудың сілемі
Шұғыласын жайып кеп,
Мандайымнан сүйеді,
Жер екенсің киелі.

Бозарықта боз дала,
Боз отауды тіктім мен.
Бозала таң атырып,
Боз үмітпен күттім мен.
Мен іздеген боз жігіт
Өмірде жоқ, ұқтым мен!..

* * *

Айдалада ақ отау,
Алақандай бау-бағы.
Сүттей ұйып түн тұрды,
Алынбаған қаймағы.
Әппақ өуіз құлпырды,
Алтын балық аунады.
«Жарқ етпес қара көңілге»
Ай нұрын төгіп қоймады...
Алқоңыр гүл раушан
Алауланып, жайнады.
Гүлге қонған бұлбұл құс
Шабыттанып, сайрады.
Үміт – жігіт ақбозын
Босағаға байлады.
Өмір деген айлалы...
Көңілдің жоқ байламы.

Алма арудың бетіне
Алмұрт жігіт үңілді.
Қызыл алма шетіне
Қызарып қан жүгірді.
Қырғауыл – қыз қылымсып,
Үміт – итке ұнап тұр.
Иран бактың ішінде
Ибалы қыз жылап тұр...

* * *

Айбынға бас ұрмаған
Өткелсіз кезең едім.
Арыны басылмаған
Бір асау өзен едім!

Ап шықтым сенген елді,
Жанымды қайық етіп,
Шөп-шалам, көлдененді
Толқынмен шайып өтіп!